

Inställningen till det svenska samhället

En stor majoritet av svenskarna - 72% - är, allmänt sett "mycket" eller "ganska nöjda" med dagens svenska samhälle medan ca 1/4 uttrycker missnöje. 1989 konstaterades att en "påtaglig opinionsförskjutning ägt rum" i form av ökat missnöje (1 i notförteckningen). Årets siffror anger ytterligare sjunkande andel nöjda, vaför det får konstateras att opinionsförskjutningen mot ett mer utbrett missnöje med det svenska samhället idag bekräftas. Notabelt är att andelen missnöjda 18-24 åringar ökat till 42% från förra årets 23%.

60% av svenskarna upplever hösten 1990 oro med anledning av händelser i Sverige under det senaste året. Det är något lägre andel än vid tidigare års mätningar. I likhet med föregående tre år dominerar två orosområden nämligen miljön/energin" och "våldet i samhället, kriminaliteten, brottsligheten, norm-lösheten etc". Miljön är en markant minskning från nivån 47-48% under åren 1987-89. En sammanslagning av de näraliggande kategorierna "misstro/misstänksamhet mot styrande", "politiska affärer" respektive "det nuvarande politiska systemet" oroar i år lika många som 1989 (21%), och utgör den tredje oroskällan i storleksordning.

Beträffande synen på Sverige i framtiden noteras hösten 1990 nästan identiskt samma resultat som hösten 1989. Andelen som tror att det blir "mycket" eller "något sämre" att leva i Sverige under de kommande åren är 44%. 1989 var den 43%, men året innan dess väsentligt lägre, 31%.

Inställningen till skilda internationella förhållanden

Svenskarnas bild av USA är även hösten 1990 positiv. Bilden av Sovjet har tidigare varit mörkare och är i snabb takt på väg att omvandlas i positiv riktning. Vändningen skedde 1989 och fortsätter i år. Nu upplever betydligt färre än tidigare (25% mot 37% 1989 och 60% 1988) Sovjet som ett "hot" eller, om inget direkt hot, som en "ovänligt sinnad nation".

Andelen svenskar som oroas över händelser utanför landet är hösten 1990 87% vilket är en tydlig ökning från 1989. Det är alldeles uppenbart att krisen i Irak/Kuwait är upphov till den mest utbredda oron. 71% pekar ut den, med miljöförstöring och energiproblem som ett andra orosområde angivet av 21%.

Upplevelsen av internationell spänning och krigsrisk

Hösten 1990 uttrycker 62% av den svenska allmänheten oro över den politiska situationen i världen, 31% är oroade i mindre grad medan 5% inte känner någon oro alls i detta avseende. Förra året uppgick andelen oroade till 42% med 34% 1988. Det noteras således en markant ökning i andelen oroade.

Drygt 1/3 av befolkningen bedömer i höst riskerna som stora för en militär konflikt i Europa under den närmaste tioårsperioden, 56% bedömer riskerna för detta som små medan 4% inte upplever någon krigsrisk alls. Opinionsläget innebär en markant ökning av den pessimistiska uppfattningen.

Hösten 1989 ansåg 14% av allmänheten att den militära situationen runt Sverige skulle komma att bli "mer hotfull" under de kommande tio-femton åren medan 13% hyste den motsatta åsikten. 1990 har den pessimistiska bedömningen minskat i utbredning (10%) medan den optimistiska ökat (21%, tabell 12).

I utbredningen av svenskarnas intresse för frågor som gäller Sveriges utrikes och försvarspolitik noteras inga egentliga skillnader jämfört med hösten 1989. 13% är "mycket" och 45% "ganska intresserade" medan 5% helt saknar intesse för sådana frågor.

Förtroendet för svensk säkerhetspolitik

Nästan 80% av svenskarna anser att alliansfrihet i fred syftande till neutralitet i krig är rätt och riktig för Sverige, 9% anser att det är felaktigt. Det ger den förda politiken ett mycket starkt stöd även om detta vid tidigare mätningar (1986) varit ännu mer utbrett.

Den svenska allmänhetens bedömningar av Sveriges möjligheter att förbli neutralt vid en militär storkonflikt i Europa är under senare år stabil. 1/3 tror hösten 1990, i likhet med de tre föregående åren, att det är mycket eller ganska troligt, 46% att det knappast är troligt medan 13% är mer pessimistiska i sin bedömning. Nästan samma resultat erhöles 1989.

Också i tilltron till försvarets avskräckande eller krigsavhållande förmåga är opinionsläget oförändrat. 1990 års siffror är nästan samma som 1989 års och har legat på i stort sett samma låga nivå under de senaste åren: 23% bedömer avskräckningsmöjligheterna som stora, 63% ser dem som små medan 8% bedömer dem som obefintliga.

Opinionsläget beträffande våra möjligheter att försvara oss om krig utbryter och vi blir anfallna kvarstår också i huvudsak från de senaste åren. Uppfattningen att vi har mycket eller ganska stora möjligheter att försvara oss anses 1990 av 22%.

70% uppfattar möjligheterna till försvar som små medan 4% ser dem som obefintliga.

10% är övertygade om att det civila samhället av idag kan klara ett krigs påfrestningar, 38% är osäkra på detta medan 24% gör en klart negativ bedömning.

Försvarsviljan i fred

En stor majoritet av svenskarna har genom åren varit positiva till värnpliktstjänstgöring som ett led i samhällets försvarsförberedelser. Hösten 1990 anser 85% att detta är en riktig princip, vilket dock är något lägre än tidigare.

72% av allmänheten accepterar försvarspflicht, dvs vår skyldighet att med vapen försvara landet. Opinionsläget har försvagats något även i denna fråga.

Svenskarnas inställning till väpnat motstånd om Sverige skulle angripas av främmande makt är positiv och ligger sedan tidigare på en stabil och hög nivå. Hösten 1990 har dock andelen gått ned till 71% från föregående årets 78%. 12% avvisar tanken medan 15% är tveksamma.

De sk försvarsviljefrågorna om inställningen till värnplikt, till vapenplikt och till frågan om vi skall göra väpnat motstånd om vi blir angripna har sammanfattats i ett försvarsviljeindex. Det ligger i höst något lägre än tidigare och är det lägsta sedan 1980 även om skillnaderna under dessa år inte är stor.

En betydande majoritet av svenskarna (85%) anser att krigsplacerade värnpliktiga skall bege sig till sina mobiliseringsplatser om de får order att göra detta. Även detta innebär en minskning av försvarsviljan.

Attityder till försvarets styrka och kostnader

Majoriteten svenskar -88% - anser att Sverige absolut eller nog bör ha ett militärt försvar.

52% bedömer vår militära styrka som ungefär lagom jämfört med 44% hösten 1989. De som anser att styrkan är för liten minskar från 37% hösten 1989 till 26% i höst.

Under senare hälften av 1980-talet har mellan 32 och 41% uttalat sig för en ökning av statens utgifter för det militära försvaret medan mellan 41 och 48% ansåg att utgifterna borde bibehållas oförändrade. Hösten 1990 sker en viss förskjutning mot uppfattningen att utgifterna i varje fall inte bör ökas. De som är för en ökning minskar markant till 24%, de som är för oförändrade utgifter utgör 49% och de som anser att utgifterna bör minskas är 19%. Det senare är en höjning från de senaste årens 9-12%.

Drygt hälften, 54%, av svenskarna anser 1990 att resurserna är för små inom det civila försvaret. Att resurserna är ungefär lagom anser 28% mot 17 hösten 1989.

44% anser att statsutgifterna för det civila försvaret bör ökas, 36% tycker att de bör hållas oförändrade, 4% att de bör minskas medan 16% avstår från en bedömning.

Sammantaget kan konstateras att den opinion som under slutet av 1980-talet önskat en ökad satsning på försvaret nu försvagas, men att den fortfarande är något större än den opinion som vill minska försvarsanslagen.